

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
FINANCIJSKI INSPEKTORAT**

**S M J E R N I C E
ZA PROVOĐENJE ZAKONA O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA
TERORIZMA ZA REVIZORSKA DRUŠTVA, SAMOSTALNE REVIZORE, FIZIČKE I
PRAVNE OSOBE KOJE PRUŽAJU RAČUNOVODSTVENE USLUGE I USLUGE
POREZNOG SAVJETOVANJA**

(SEKTORSKE SMJERNICE)

Zagreb, studeni 2008.

I	UVOD	str 3
II	POJAM I KRIMINALIZACIJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA	4
III	MJERE PROVEDBE ZAKONA O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA	5
IV	NADZOR NAD PROVEDBOM ZSPNFT	18
	Dodatak 1 - OSNOVNA LISTA INDIKATORA	20

I. UVOD

Smjernice za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma u području poslovanja revizorskih društava i samostalnih revizora, pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja donose se od strane Financijskog inspektorata Ministarstva financija - nadzornog tijela za nadzor provedbe Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranju terorizma te na temelju njega donesenih podzakonskih akata.

Smjernice se donose kako bi se spriječilo korištenje revizorskih društava i samostalnih revizora, pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja za aktivnosti pranja novca i financiranja terorizma. Ove profesije povezane su s rizikom od zlorabe jer njihove usluge mogu biti od velike važnosti za uspješno pranje novca i financiranje terorizma.

Borba protiv pranja novca i financiranja terorizma usmjerena je na sprječavanje i otkrivanje aktivnosti kojima se nastoji prikriti pravi izvor novca ili druge imovine za koje postoji sumnja da su pribavljene na nezakoniti način.

Pranje novca podrazumijeva radnje koje predstavljaju prijetnju stabilnosti i cjelovitosti financijskog sustava što dugoročno slabi povjerenje građana u demokratska načela modernog društva i to kako na globalnoj razini tako i na razini država te dovodi do pojačane potrebe za nadzorom i praćenjem ovih sektora u svrhu sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Smjernicama se pobliže razrađuju mjere, radnje i postupci koje revizorska društva i samostalni revizori, pravne i fizičke osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja trebaju poduzimati radi uspješne primjene i provedbe propisa kojima je regulirano sprječavanje pranja novca i sprječavanje financiranja terorizma u Republici Hrvatskoj. Ovim smjernicama osobit naglasak stavljen je na postupak procjene rizika te postupak identifikacije politički izloženih osoba kako bi se doprinijelo uspostavi djelotvornog sustava sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

1. Zakonska osnova za izradu Smjernica

Primarno zakonodavstvo: Smjernice se donose temeljem članka 88., Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma (NN 87/08)- u daljnjem tekstu ZSPNFT.

Zakon je u potpunosti su usklađen sa Smjernicom Europskog parlamenta i Vijeća 2005/60/EC o sprječavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (Treća direktiva).

Sukladno čl. 101. ZSPNFT, ministar financija donijet će u roku 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ZSPNFT, pravilnike za čije je donošenje ovlašten sukladno istom Zakonu.

2. Primjenjivost

Smjernice se primjenjuju na sve fizičke i pravne osobe koje obavljaju revizorske usluge, računovodstvene usluge i poslove poreznog savjetovanja sukladno zakonima kojima se uređuje njihova profesionalna djelatnost, a člankom 4. Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma navedeni su kao obveznici provedbe istog Zakona, odnosno,

smjernice se primjenjuju na: revizorska društva, samostalne revizore, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja.

II. POJAM I KRIMINALIZACIJA PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA

1. Pojam pranja novca i financiranja terorizma

Pranje novca podrazumijeva izvršavanje radnji, kojima se prikriva pravi izvor novca ili druge imovine ili prava za koje postoji sumnja da su pribavljena na nezakoniti način u zemlji ili inozemstvu uključujući:

- zamjenu ili bilo kakav drugi prijenos novca ili druge imovine, koja proizlazi iz kriminalne djelatnosti;
- prikrivanje prave prirode, izvora, nalaženja, raspolaganja, vlasništva, ili prava u vezi s novcem ili drugom imovinom, koja proizlazi iz kriminalne djelatnosti;
- stjecanje, posjedovanje ili stavljanje u promet novca ili druge imovine proizašle iz kriminalne djelatnosti.

Postupak pranja novca uglavnom se odvija u tri faze:

- faza ulaganja u kojoj se novac ostvaren neposredno od kriminalnog djelovanja (poput prodaje droge) prvi put ulaže ili u financijsku ustanovu ili se njime kupuje određena imovina;
- faza prikrivanja u kojoj se pokušava prikriti ili naizgled promijeniti stvarno podrijetlo ili vlasnika sredstava;
- faza integracije u kojoj se novac uključuje u legalnu ekonomiju i financijski sustav i pripaja ostalim vrijednostima u sustavu.

Financiranje terorizma podrazumijeva osiguravanje ili prikupljanje sredstava zakonitih ili nezakonitih, na bilo koji način, izravno ili neizravno, s namjerom da se ona upotrijebe ili sa znanjem da će se upotrijebiti, u cjelini ili dijelom, radi počinjenja terorističkog kaznenog djela, od strane terorista ili od strane terorističke organizacije.

Financiranje terorizma predstavlja problem koji u današnje vrijeme ozbiljno zaokuplja čitavu međunarodnu zajednicu. Intenzitet međunarodnih terorističkih aktivnosti ovisi o sredstvima koja teroristi mogu pribaviti, stoga je od velikog značaja za sprječavanje i otkrivanje financiranja terorizma, onemogućiti i pravovremeno razotkriti pokušaje financiranja terorističkih aktivnosti.

2. Kriminalizacija djela pranja novca i financiranja terorizma

Kazneno djelo pranja novca kriminalizirano je člankom 279. Kaznenog zakona ("Narodne novine" br. 110/97, 27/98, 129/00, 51/01, 111/03, 105/04, 84/05, 71/06) kojim je propisano da je kazneno djelo prikrivanja protuzakonito dobivenog novca počinio onaj "tko u bankarskom,

novčarskom ili drugom gospodarskom poslovanju uloži, preuzme, zamijeni ili na drugi način prikrije pravi izvor novca odnosno predmeta ili prava priskrbljenih novcem za koji zna da je pribavljen kaznenim djelom".

Republika Hrvatska ratificirala je u srpnju 2008. godine Konvenciju Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma i Dodatni Protokol uz Konvenciju o transferu osuđenih osoba. Spomenuta Konvencija je prvi međunarodni instrument koji pokriva i sprječavanje i kontrolu pranja novca i financiranja terorizma. Potpisivanjem i ratificiranjem ove Konvencije, Republika Hrvatska je pri kraju postupka ratifikacije tri stupa zakonodavnog „arsenala“ Vijeća Europe u borbi protiv terorizma (do sada je RH, naime, već ratificirala Dodatni protokol uz Konvenciju o suzbijanju terorizma 2005. godine i Konvenciju o sprječavanju terorizma u siječnju 2008.).

III. MJERE PROVEDBE ZAKONA O SPRJEČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANCIRANJA TERORIZMA

Mjere, radnje i postupci koje obveznici provedbe ZSPNFT moraju poduzimati su sljedeće:

- 1. Donošenje internog akta obveznika**
- 2. Provođenje mjera iz ZSPNFT u vlastitim poslovnim jedinicama i društvima u kojima obveznik ima većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, a koja imaju sjedište u trećoj državi**
- 3. Procjena rizika od pranja novca/financiranja terorizma**
- 4. Provođenje mjera dubinske analize stranke**
- 5. Redovito obrazovanje i stručno osposobljavanje zaposlenika**
- 6. Izrada i dopuna liste indikatora**
- 7. Obavješćivanje Ureda za sprječavanje pranja novca (u daljnjem tekstu Ured)**
- 8. Čuvanje i zaštita podataka i vođenje evidencija**

***Iznimke od primjene ZSPNFT koje se odnose na revizorsko društvo, samostalne revizore, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja su sljedeće:**

Na osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti ne primjenjuju se odredbe članka 54. stavka 1. ZSPNFT glede obavješćivanja Ureda kada u vezi s transakcijom ili osobom postoje razlozi za sumnju na pranje novca/financiranje terorizma a kada su podatke dobili od stranke ili prikupili o stranci:

**- u tijeku utvrđivanja pravnog položaja stranke ili
- prilikom zastupanja stranke u vezi sa sudskim postupkom što uključuje savjetovanja za predlaganje ili izbjegavanje sudskih postupaka, bez obzira na to jesu li podaci dobiveni ili prikupljeni prije, u tijeku ili nakon završenih sudskih postupaka.**

U tom slučaju, obveznik nije dužan dostaviti podatke, informacije i dokumentaciju na zahtjev Ureda sukladno članku 59. ZSPNFT, međutim, dužan je bez odgode, a najkasnije u roku od petnaest dana od primitka zahtjeva, obrazložiti u pisanom obliku razloge zbog kojih nije postupao u skladu sa zahtjevom Ureda.

Također, iznimno od ostalih odredbi ZSPNFT, ovi obveznici **nisu dužni**:

- Ured obavještavati o gotovinskim transakcijama u vrijednosti od 200.000,00 kn i većoj iz članka 40. stavak 1. ZSPNFT, **osim ako u vezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma**;
- **Imenovati ovlaštenu osobu i zamjenike ovlaštene osobe**;
- **Provoditi internu reviziju** ispunjavanja zadaća sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

1. Donošenje internog akta obveznika

Revizorska društva, samostalni revizori, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja, dužni su sukladno članku 48. ZSPNFT donijeti interni akt kojim se određuju mjere, radnje i postupanja radi sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma propisanih ZSPNFT i propisima donesenih na osnovu njega.

Internim aktom moraju se definirati postupci provođenja mjera dubinske analize stranke, postupak utvrđivanja stranih politički izloženih osoba (PEPs), obveza primjene liste indikatora (koja mora biti sastavni dio internog akta), a preporuča se također internim aktom definirati način obavješćivanja Ureda, stručno osposobljavanje i obrazovanje djelatnika, vođenje evidencija o prikupljenim podacima te opis provođenja internih postupaka koji se odnose na sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (naročito postupke provjere identiteta stranke, obavješćivanja nadležnih tijela i dr. postupaka).

Obveznik je dužan na zahtjev dostaviti primjerak internog akta Uredu za sprječavanje pranja novca sukladno čl. 48. ZSPNFT.

2. Provođenje mjera iz ZSPNFT u vlastitim poslovnim jedinicama i društvima u kojima obveznik ima većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, a koja imaju sjedište u trećoj državi

Revizorska društva i osobe koje obavljaju računovodstvene usluge dužne su osigurati da se mjere sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma određene ovim Zakonom u istom opsegu provode i u njihovim poslovnim jedinicama i društvima u kojima imaju većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, a koje imaju sjedište u trećoj državi.

Dužni su također upoznavati svoje poslovne jedinice i društva u kojima imaju većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, a koje imaju sjedište u trećoj državi, s internim postupcima koji se odnose na sprječavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorizma, a naročito u dijelu dubinske analize stranaka, dostave podataka, vođenja evidencija i drugih značajnih okolnosti povezanih sa sprječavanjem i otkrivanjem pranja novca ili financiranja terorizma.

3. Procjena rizika od pranja novca/financiranja terorizma

Rizik pranja novca i financiranja terorizma je rizik da će stranka zlouporabiti financijski sustav za pranje novca ili financiranje terorizma, odnosno da će neki poslovni odnos, transakcija ili proizvod biti posredno ili neposredno upotrijebljeni za pranje novca ili financiranje terorizma.

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dužne su provesti analizu kojom će ocijeniti rizik od zlouporabe pranja novca i financiranja terorizma za pojedinu stranku, pojedinu grupu ili vrstu stranaka, poslovni odnos ili proizvod.

Procjena rizika mora biti sveobuhvatna kako bi se dobio potreban nivo informacija dovoljan za procjenu rizika stranke i transakcije i za primjenu odgovarajućih mjera za sprječavanje pranja novca i financiranje terorizma. Cilj postupaka temeljenog na procjeni rizika (risk-based approach) je primijeniti mjere za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma proporcionalno identificiranom riziku.

Procjena rizika mora se obaviti prije uspostavljanja poslovnog odnosa ili prije provođenja transakcije. Obveznici moraju biti u stanju pokazati nadležnim nadzornicima da je opseg tih mjera prikladan utvrđenom stupnju rizika od pranja novca i financiranja terorizma.

Kako procijeniti rizik?

Kriteriji za određivanje ocjene rizika

Pri određivanju ocjene rizika, obveznik treba procijeniti **rizik stranaka s kojima posluje, rizik poslovnih odnosa koje zaključuje te proizvoda ili transakcija koji su dio njegova poslovanja.**

Osobito treba razmotriti:

- a. vrstu, poslovni profil, strukturu te zemljopisno porijeklo stranaka s kojima posluje
- b. prirodu poslovnog odnosa, proizvoda ili transakcije

Kategorije rizika

Ovisno o stupnju rizika, obveznik treba stranke klasificirati u **visoko, srednje ili nisko** rizičnu kategoriju.

VISOKORIZIČNE STRANKE

U pogledu vrste stranaka s kojima obveznik posluje, stranke smatramo visokorizičnima ukoliko se radi o:

- stranim politički izloženim osobama
- strankama koje nisu osobno prisutne pri uspostavljanju poslovnog odnosa.
- stranim pravnim osobama koje ne obavljaju niti smiju obavljati trgovačku djelatnost u zemlji u kojoj su registrirane,
- trastovima
- dobrotvornim ili drugim neprofitnim organizacijama, koje nemaju organiziran nadzor svojega poslovanja
- stranci koja uspostavlja svoje poslovne odnose, odnosno obavlja transakcije, u neuobičajenim okolnostima, primjerice:
 - značajna, odnosno neobjašnjiva zemljopisna udaljenost između sjedišta naručitelja i obveznika te

- učestalo i nelogično mijenjanje poslovnih partnera za obavljanje istih poslova
- stranci, kojoj organizacijska struktura ili priroda ne omogućava utvrđivanje stvarnog vlasnika
- stranci prema čijem su stvarnom vlasniku provedene prinudne mjere radi uspostavljanja međunarodnog mira i sigurnosti u skladu s rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a
- stranci za koju se sumnja da ne postupa za svoj račun
- stranci za koju postoje indicije da obavlja sumnjive transakcije
- stranci s intenzivnim gotovinskim poslovanjem:
 - stranka koja se bavi novčanim poslovanjem
 - kockarnice i drugi organizatori igara na sreću, kladionice te
 - stranka čija djelatnost nije gotovinski intenzivna, no određene transakcije obavljaju koristeći se većim gotovinskim iznosima
- „Čuvarima“ kao što su računovođe, odvjetnici, porezni savjetnici i druge osobe koje obavljaju profesionalne djelatnosti, koja uspostavljaju poslovne odnose ili obavljaju djelatnost u ime naručitelja.

U pogledu zemljopisnog položaja, stranka s kojom obveznik posluje je visokorizična ukoliko ima prebivalište odnosno sjedište u:

- državi koja nije članica Europske unije ili potpisnica Sporazuma o osnivanju Europskog gospodarskog prostora, a u skladu s listom Ureda za sprječavanje pranja novca ne ulazi među ekvivalente treće države;
- državi protiv koje su Ujedinjeni narodi ili druge međunarodne institucije uvele sankcije, embargo ili druge slične mjere;
- državi koja je na temelju saznanja relevantnih međunarodnih organizacija poznata po visokom stupnju organiziranog kriminala posebno korupcije, trgovine oružjem, trgovine ljudima ili po kršenju ljudskih prava, proizvodnji ili organiziranoj i razvijenoj trgovini opojnim drogama
- državi koja po podacima međunarodne organizacije FATF spada među nekooperativne države ili teritorije ili ako se radi o off-shore zoni
- državama u kojima se podupire ili omogućava poduzimanje terorističkih aktivnosti
- državi koju obveznik smatra rizičnom na osnovi vlastite procjene

U pogledu prirode poslovnog odnosa

Visokorizičnim poslovnim odnosima revizorskih društava, samostalnih revizora, pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja smatraju se poslovi čija je priroda više savjetodavna. Takvi poslovi mogu biti:

- a) sudjelovanje ili pomoć kod osnivanja tvrtki,
- b) porezno savjetovanje,
- c) računovodstveno savjetovanje,
- d) pravno savjetovanje i
- e) posuđivanje adresa tuđim pravnim osobama

Isto tako, visokorizičnim se smatraju poslovni odnosi uspostavljeni bez osobne nazočnosti stranke.

U pogledu proizvoda (financijskih instrumenata)

Proizvodi visokorizični za pranje novca i financiranje terorizma jesu svi prenosivi instrumenti, koji glase na donositelja, kao i prenosivi instrumenti izdani na donositelja ili u korist fiktivnog primatelja, indosirani bez zabrana ili u drugim oblicima koji dopuštaju prijenos naslova putem predaje ili neki drugi nepotpuni instrumenti koji su potpisani, ali bez navođenja imena korisnika plaćanja. Ukoliko obveznik posluje s navedenim proizvodima, svrstavamo ga u visokorizičnu skupinu obveznika.

U pogledu transakcija koje stranka provodi, odnosno koje u ime i za račun stranke provodi obveznik, visokorizične transakcije jesu:

- uplata novčanih sredstva na račun stranke odnosno plaćanje na račun stranke koji je različit od računa kojeg je stranka navela prilikom identifikacije odnosno preko kojeg obično posluje
- transakcije namijenjene osobama s prebivalištem ili sjedištem u državi koja je poznata kao financijska ili porezna oaza, off-shore centar
- transakcije namijenjene neprofitnim organizacijama koje imaju sjedište u državi koja je poznata kao off-shore financijski centar, financijska oaza ili nije članica Europske unije niti potpisnica Sporazuma o osnivanju Europskog gospodarskog prostora

SREDNJRIZIČNE STRANKE

Srednjerizične stranke su one koje prema svom poslovanju, poslovnim odnosima koje uspostavljaju te proizvodima i transakcijama koje nude, a s obzirom na kriterije rizika, sukladno 3. Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća o prevenciji uporabe financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma, nije moguće smjestiti među visoko ili nisko rizične.

NISKORIZIČNE STRANKE

Sukladno ZSPNFT, nisko rizične stranke jesu:

- banke, podružnice stranih banaka i banke država članica koje su ovlaštene za izravno pružanje bankarskih usluga u Republici Hrvatskoj, štedne banke, stambene štedionice;
- društva koja obavljaju određene usluge platnog prometa, uključujući i prijenos novca, Hrvatska pošta, društva za upravljanje investicijskim fondovima, poslovne jedinice društava za upravljanje trećih država, društva za upravljanje država članica koje u Republici Hrvatskoj imaju poslovnu jedinicu odnosno ovlaštene su za neposredno obavljanje poslova upravljanja fondovima na području Republike Hrvatske i treće osobe na koje je dopušteno, u skladu sa zakonom koji uređuje rad fondova, delegirati pojedine poslove od strane društava za upravljanje, mirovinska društva, društva ovlaštena za poslove s vrijednosnim papirima i podružnice inozemnih društava za poslove s vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj; ili druga istovjetna institucija, pod uvjetom da ima sjedište u državi članici ili ravnopravnoj trećoj državi iz članka 25. stavak 5. Zakona;
- državna tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne agencije, javni fondovi, javni zavodi ili komore;
- društva čiji su vrijednosni papiri prihvaćeni i kojima se trguje na tržištu vrijednosnih papira u jednoj ili više država članica u skladu sa zakonskim propisima koji su na

snazi u Europskoj uniji, odnosno društva sa sjedištem u trećoj državi čiji su vrijednosni papiri prihvaćeni i kojima se trguje na tržištu vrijednosnih papira u državi članici ili toj trećoj državi, pod uvjetom da u toj trećoj državi vrijede zahtjevi za otkrivanje podataka u skladu sa zakonskim propisima s područja Europske unije;

U stranke koje predstavljaju neznatan rizik za pranje novca ili financiranje terorizma obveznik može svrstati samo one stranke koje ispunjavaju uvjete što ih pravilnikom odredi ministar financija

STRANE POLITIČKI IZLOŽENE OSOBE

Strana politički izložena osoba, sukladno ZSPNFT, je svaka fizička osoba s prebivalištem ili uobičajenim boravištem u stranoj državi koja djeluje ili je u posljednjoj godini (ili dulje) djelovala na istaknutoj javnoj dužnosti, uključujući i članove njezine uže obitelji ili osobu za koju je poznato da je bliski suradnik takvih osoba.

Fizičke osobe koje djeluju ili su djelovale na istaknutoj javnoj dužnosti jesu:

- a) predsjednici država, predsjednici vlada, ministri i njihovi zamjenici odnosno pomoćnici,
- b) izabrani članovi zakonodavnih tijela,
- c) suci vrhovnih, ustavnih i drugih visokih sudova protiv čije presude, osim u iznimnim slučajevima, nije moguće koristiti pravne lijekove,
- d) suci financijskih sudova i članovi savjeta središnjih banaka,
- e) veleposlanici, konzuli i visoki časnici oružanih snaga,
- f) članovi upravnih i nadzornih odbora pravnih osoba koje su u vlasništvu ili većinskom vlasništvu države

Uži članovi obitelji, sukladno ZSPNFT jesu: bračni ili izvanbračni partneri, roditelji, braća i sestre, te djeca i njihovi bračni ili izvanbračni partneri.

Bliski suradnik osobe sukladno ZSPNFT jest svaka fizička osoba koja ima zajedničku dobit iz imovine ili uspostavljena poslovnog odnosa, ili s kojom strana politički izložena osoba ima koje druge uske poslovne kontakte.

Svrha identifikacije politički izloženih osoba prvenstveno je usmjerena na sprječavanje korupcije i mita povezanih s politički istaknutim osobama. Posljedice mita i korupcije, prije svega, predstavljaju reputacijski rizik za obveznika koji uspostavlja poslovni odnos ili provodi transakciju za stranu politički izloženu osobu, a također u konačnici slabe gospodarsku moć države kao i njezin položaj na svjetskom tržištu. Kazneno djelo davanja i primanja mita kriminalizirano je člancima 347. i 348. Kaznenog zakona.

Uvijek kada se uspostavlja poslovni odnos sa stranom fizičkom osobom, istovremeno se vrši i provjeravanje ispunjava li strana fizička osoba kriterije za politički izloženu osobu Postupak, koji se određuje internim aktom obveznika uz uvažavanje smjernica nadležnog nadzornog tijela omogućuje prosudbu da li je potrebno obaviti postupke identifikacije propisane za identificiranje politički istaknutih osoba. Pri tome treba uzeti u obzir:

-državljanstvo fizičke osobe

-vrstu, namjenu i vrijednost poslovnog odnosa ili transakcije.

O nalazima pregleda obavještava se nadređena osoba kod obveznika, a dokumentacija proizašla iz postupka identificiranja strane politički izložene osobe, čuva se sukladno ZSPNFT.

Ako je stranka koja uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakciju, odnosno ako je stranka za koju se uspostavlja poslovni odnos ili obavlja transakcija strana politički izložena osoba, obveznik uz uobičajene mjere pojačane dubinske analize stranke poduzima sljedeće radnje:

1. prikuplja podatke o izvoru sredstava i imovine koji jesu ili će biti predmet poslovnog odnosa odnosno transakcije, i to iz isprava i druge dokumentacije koju stranka podnese. Ako te podatke nije moguće prikupiti na opisani način, obveznik ih prikuplja neposredno iz pisane izjave stranke
2. zaposlenik obveznika koji vodi postupak uspostavljanja poslovnog odnosa sa strankom koja je strana politički izložena osoba, prije uspostavljanja obavezno pribavlja pisanu suglasnost nadređene odgovorne osobe;
3. nakon uspostavljanja poslovnog odnosa obveznik s posebnom pažnjom prati transakcije i druge poslovne aktivnosti koje kod njega obavlja strana politički izložena osoba.

Za sklapanje poslovnog odnosa sa stranom politički izloženom osobom, zaposlenici u revizorskim društvima te društvima i obrtima za računovodstvene usluge trebaju pisanu suglasnost nadređene osobe.

Tijekom trajanja uspostavljenog poslovnog odnosa sa stranim politički izloženom osobama, potrebno je brižljivo pratiti transakcije i ostale poslovne aktivnosti stranke.

Ukoliko se tijekom trajanja poslovnog odnosa sa stranom politički izloženom osobom utvrdi postojanje sumnje na pranje novca i/ili financiranje terorizma u svezi transakcije ili stranke, obveznik je dužan obavijestiti Ured za sprječavanje pranja novca sukladno ZSPNFT.

Obveznik mora u internom aktu kojim se uređuje postupak identificiranja stranih politički izloženih osoba, unijeti barem:

- okolnosti u kojima je potrebno provesti postupke identifikacije
- osobe koje su zadužene za provedbu postupaka identifikacije
- vrstu i način dobivanja podataka
- uvjete koji o(ne)omogućavaju sklapanje posla
- okolnosti u kojima obveznik mora obavijestiti o rezultatima obavljene identifikacije
- način i rokove čuvanja dokumentacije o obavljenim identifikacijama.

4. Provođenje mjera dubinske analize stranke

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja provode mjere dubinske analize stranke u mjeri i opsegu koji su primjereni njihovom djelokrugu rada.

Mjere dubinske analize stranke obuhvaćaju:

- a) utvrđivanje identiteta stranke i provjeru njenog identiteta na osnovu dokumenata, podataka ili informacija dobivenih iz vjerodostojnog, pouzdanog i neovisnog izvora;
- b) utvrđivanje i provjeru identiteta stvarnog vlasnika stranke;
- c) prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije, uključujući i podatke o izvoru sredstava, te drugih podataka u skladu s ovim Zakonom;

- d) stalno praćenje poslovnog odnosa uključujući pozorno praćenje transakcija obavljenih tijekom tog odnosa kako bi se osiguralo da te transakcije odgovaraju saznanjima institucije ili osobe o toj stranci, vrsti posla i rizika, uključujući prema potrebi i podatke o izvoru sredstava, pri čemu dokumenti i podaci kojima obveznik raspolaže moraju biti ažurni

Obveza primjene mjera dubinske analize stranke

Revizorska društva, samostalni revizori, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja, kao obveznici ZSPNFT dužni su obaviti dubinsku analizu stranke u sljedećim slučajevima:

1. pri uspostavljanju poslovnog odnosa sa strankom;
2. pri svakoj transakciji u vrijednosti od 105.000,00 kn ili više bez obzira da li je riječ o jednokratnoj transakciji ili više transakcija koje su međusobno očigledno povezane i koje ukupno dosežu vrijednost 105.000,00 kn i više. Kod transakcije koja se obavlja temeljem prethodno uspostavljenog poslovnog odnosa kod obveznika, obveznik će u okviru dubinske analize stranke samo provjeriti identitet stranke odnosno osoba koje transakciju obavljaju, i prikupiti podatke koji mu nedostaju;
3. ako postoji sumnja u vjerodostojnost i istinitost prethodno dobivenih podataka o strankama ili stvarnom vlasniku stranke;
4. uvijek kada u vezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, bez obzira na vrijednost transakcije.

Dubinsku analizu obveznici provode sukladno izvršenoj analizi i procjeni rizika.

Pojačana dubinska analiza stranke

Provodi se u slučajevima propisanim člankom 30. ZSPNFT, odnosno:

- kod uspostave poslovnog odnosa ili obavljanja transakcije sa strankom koja je politički izložena osoba
- kada stranka nije bila osobno nazočna pri utvrđivanju i provjeri identiteta
- u svim drugim slučajevima kada je stranka, nakon provedene analize rizika, ocijenjena visoko rizičnom zbog prirode poslovnog odnosa, oblika i načina izvršenja transakcije, poslovnog profila stranke ili drugih okolnosti povezanih sa strankom,

Pojednostavljena dubinska analiza stranke

Provodi se u slučajevima propisanim člankom 35. ZSPNFT. Obveznik može pri uspostavljanju poslovnog odnosa i izvršavanju transakcije, osim ako u vezi sa strankom ili transakcijom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, izvršiti pojednostavljenu dubinsku analizu stranke. Pojednostavljena analiza stranke može se izvršiti i za one stranke koje su temeljem analize rizika ocijenjene nisko-rizičnim s tim da u stranke koje predstavljaju neznatan rizik za pranje novca ili financiranje terorizma obveznik može svrstati samo one stranke koje ispunjavaju uvjete što ih pravilnikom odredi ministar financija.

Ukoliko revizorsko društvo i samostalni revizor uspostavljaju poslovni odnos sa strankom koja podliježe obveznoj reviziji godišnjih računovodstvenih izvješća, a koja je propisana zakonom koji uređuje njezino djelovanje, može se izvršiti pojednostavljena dubinska analiza

takve stranke, osim ako u vezi sa strankom ili okolnostima revizije postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma (čl. 53., st. 8. ZSPNFT).

U svim ostalim slučajevima, obveznik je dužan provesti standardni oblik dubinske analize stranke.

Dubinska analiza preko treće osobe

Obveznik može, pod uvjetima određenima ZSPNFT i propisima donesenim na temelju njega pri uspostavljanju poslovnog odnosa sa strankom povjeriti trećoj osobi utvrđivanje i provjeru identiteta stranke, utvrđivanje identiteta o stvarnom vlasniku stranke, prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom 1., 2. i 3. ZSPNFT.

Obveznik mora prethodno provjeriti da li treća osoba, kojoj će povjeriti provođenje mjera dubinske analize stranke, ispunjava sve uvjete propisane ZSPNFT.

Dubinsku analizu stranke koju je za obveznika izvršila treća osoba, ne smije prihvatiti kao odgovarajuću ako je treća osoba, u okviru dubinske analize, provela mjeru utvrđivanja i provjere identiteta bez nazočnosti stranke.

Treća osoba je također odgovorna za ispunjavanje obveza sukladno ZSPNFT, uključujući obvezu prijavljivanja transakcija u vezi s kojima postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma te obvezu čuvanja podataka i dokumentacije. Odgovornost za provođenje mjera dubinske analize povjerenih trećoj osobi i dalje snosi obveznik.

Ministar financija pravilnikom će propisati tko može biti treća osoba, uvjete pod kojima će obveznici dubinsku analizu moći prepustiti trećoj osobi, način na koji će obveznici moći pribaviti podatke i dokumentaciju propisanu ovim Zakonom od treće osobe te slučajeve u kojima obveznicima neće biti dopušteno dubinsku analizu stranke povjeriti trećoj osobi.

Prikupljanje podataka

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja, u okviru dubinske analize stranke, odnosno pri uspostavljanju poslovnog odnosa, pri obavljanju transakcije te u slučaju kada postoji sumnja u vjerodostojnost i istinitost prethodno prikupljenih podataka o strankama ili o stvarnom vlasniku, te uvijek kada u svezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, prikupljaju podatke sukladno članku 53. ZSPNFT.

Utvrđivanje identiteta stranke

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja u okviru identifikacije

-stranke (fizičke osobe, obrtnika, osobe koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću, pravne osobe i s njom izjednačenog subjekta ili strane pravne osobe koja obavlja djelatnost u Republici Hrvatskoj preko svoje poslovne jedinice – podružnice) i/ili

-zakonskog zastupnika ili opunomoćenika stranke

prikupljaju sljedeće podatke:

- a) **Za stranku koja je fizička osoba i njezinoga zakonskog zastupnika te stranku koja je obrtnik ili osoba koja se bavi drugom samostalnom djelatnošću** obveznik utvrđuje i provjerava njezin identitet prikupljanjem podataka iz članka 16. stavka 1. točke 1. ZSPNFT, odnosno: **ime i prezime, prebivalište, datum rođenja, mjesto rođenja, identifikacijski broj, te naziv, broj i naziv izdavatelja identifikacijske isprave**
- b) Za stranku koja je pravna osoba i s njom izjednačeni subjekt, obveznik utvrđuje i provjerava njezin identitet prikupljanjem podataka iz članka 16. stavka 1. točke 5. ZSPNFT, odnosno: **naziv, sjedište (ulica i kućni broj, mjesto i država) i identifikacijski broj (za pravnu osobu, a za obrtnika ili osobu koja obavlja drugu samostalnu djelatnost u slučaju da joj je identifikacijski broj bio dodijeljen).**
- c) Za stranku koja je strana pravna osoba koja obavlja djelatnost u Republici Hrvatskoj preko svoje poslovne jedinice – podružnice, **obveznik utvrđuje i provjerava identitet strane pravne osobe i njezine podružnice** na način opisan u točki b.

Podaci se prikupljaju uvidom u službenu osobnu ispravu stranke odnosno u izvorne isprave, ovjerene preslike isprava ili ovjerenu dokumentaciju iz sudskog ili drugog javnog registra koja ne smije biti starija od tri mjeseca.

U slučaju kada punomoćnik nastupa u ime stranke, osim identifikacije punomoćnika, obveznik prikuplja i podatke o stranci iz ovjerene punomoći.

Utvrđivanje identiteta stvarnog vlasnika stranke

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja utvrđuju stvarnog vlasnika stranke koja je pravna osoba ili drugi sličan pravni subjekt prikupljanjem sljedećih podataka : **ime i prezime, prebivalište, datum i mjesto rođenja stvarnog vlasnika.**

Stvarnim vlasnikom smatra se fizička osoba koja je konačni vlasnik, koja nadzire ili na drugi način upravlja pravnom osobom ili kontrolira drugu fizičku osobu u čije se ime obavlja transakcija.

Odnosno, stvarnim vlasnikom se smatra:

1. kod pravnih osoba, podružnica, predstavništava i drugih subjekata domaćeg i stranog prava izjednačenih s pravnom osobom:

- fizička osoba koja je konačni vlasnik pravne osobe ili koja kontrolira pravnu osobu izravnim ili neizravnim vlasništvom ili fizičku osobu koja ima kontrolu nad dovoljnim postotkom dionica ili glasova u toj pravnoj osobi, a zadovoljavanjem tog uvjeta smatra se postotak od 25% plus jedna dionica

– fizička osoba koja na neki drugi način kontrolira upravu pravne osobe;

2. kod pravnih osoba kao što su zaklade i kod pravnih poslova kao što su povjerenički poslovi kojima se upravlja novčanim sredstvima i raspodjeljuju novčana sredstva:

– fizička osoba koja je stvarni vlasnik 25% ili više imovinskih prava određenoga pravnog posla, ako su budući stvarni korisnici već određeni,

– osobe u čijem je interesu pravni posao odnosno u čijem je interesu pravna osoba osnovana ili u čijem interesu posluje, ako fizičke ili pravne osobe koje će imati koristi od pravnog posla još nisu određene,

– fizička osoba koja kontrolira 25% ili više imovinskih prava određenoga pravnog posla;
3. fizička osoba koja kontrolira drugu fizičku osobu u čije se ime obavlja transakcija ili koja obavlja aktivnost.

Prikupljanje podataka vrši se uvidom u izvornu ili ovjerenu presliku dokumentacije iz sudskog ili drugog javnog registra koja ne smije biti starija od tri mjeseca. Ako nije moguće prikupiti sve potrebne podatke na temelju izvoda iz sudskog ili drugog javnog registra, podatke koje nedostaju prikupljaju se uvidom u izvorne ili ovjerene preslike dokumenata i drugu poslovnu dokumentaciju koju predoči zakonski zastupnik pravne osobe odnosno njegov opunomoćenik.

Ako utvrđuju identitet stranca, uzimaju se osobni podaci iz njegove putovnice.

Ostali podaci koji se prikupljaju

Ostale podatke koje su revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dužne prikupljati u okviru dubinske analize, prikupljaju uvidom u izvorne dokumente ili ovjerene preslike dokumenata i drugu poslovnu dokumentaciju.

Pisana izjava

Ako sve podatke nije moguće pribaviti na prethodno naveden način, podaci koji nedostaju, osim podataka iz članka 16. stavak 1. točka 1. alineja 5., točka 5. alineja 5. i točka 11. ZSPNFT, prikupljaju se neposredno na temelju pisane izjave stranke ili njezina zakonskoga zastupnika.

Podaci o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja, pri uspostavljanju poslovnog odnosa prikupljaju podatke iz članka 16. stavak 1., 4., 5., 7. i 8. ZSPNFT.

Pri svakoj transakciji u vrijednosti od 105.000.00 kuna i više, bez obzira na to je li riječ o jednokratnoj transakciji ili o više međusobno očigledno povezanih transakcija, prikupljaju podatke iz članka 16. stavak 1. točke 1., 3., 4., 5., 6. i 9. ZSPNFT.

U slučaju kada postoji sumnja u vjerodostojnost i istinitost prethodno prikupljenih podataka o strankama ili o stvarnom vlasniku, te uvijek kada u svezi s transakcijom ili strankom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, prikupljaju podatke iz članka 16. stavak 1. ZSPNFT

Praćenje poslovnog odnosa

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dužne su brižljivo pratiti poslovne aktivnosti koje stranka provodi kod njih sukladno članku 26. ZSPNFT, čime se osigurava poznavanje stranke, uključujući poznavanje izvora sredstava kojima stranka posluje.

Opseg i učestalost provođenja mjera praćenja poslovnog odnosa, moraju biti prilagođeni riziku pranja novca ili financiranja terorizma kojemu su revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja izložene pri poslovanju s pojedinom strankom.

5. Redovito obrazovanje i stručno osposobljavanje zaposlenika

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dužne su sukladno članku 49. ZSPN/FT brinuti se za redovito stručno osposobljavanje i obrazovanje svih djelatnika koji obavljaju zadaće na području sprječavanja i otkrivanja pranja novca, te financiranja terorizma.

Kroz stručno osposobljavanje i obrazovanje, osigurava se djelatnicima upoznavanje s odredbama ZSPNFT i pravilnika za njegovu provedbu, internim aktima, međunarodnim standardima koji proizlaze iz međunarodnih konvencija s područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, sa smjernicama i listom indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija.

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja moraju pripremiti program godišnjeg stručnog osposobljavanja i obrazovanja na području sprječavanja i otkrivanja pranja novca te financiranja terorizma za sljedeću kalendarsku godinu najkasnije do kraja tekuće godine.

Također, moraju čuvati podatke i pripadajuću dokumentaciju **o stručnom osposobljavanju zaposlenika, i to četiri godine** nakon obavljenog stručnog osposobljavanja sukladno ZSPNFT.

6. Izrada i dopuna liste indikatora

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja, dužne su sukladno članku 101. ZSPNFT, sastaviti listu indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija i stranaka u svezi kojih postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, a uvažavajući specifičnost svojeg poslovanja u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ZSPNFT. Prilikom sastavljanja liste indikatora uzimaju u obzir prije svega:

- složenost i opseg izvršenja transakcija,
- neuobičajeni sadržaj,
- vrijednost ili povezanost transakcija koje nemaju jasno uočljivu ekonomsku ili pravnu opravdanost odnosno nisu usuglašene ili su u nerazmjeru s uobičajenim odnosno očekivanim poslovanjem stranke,
- i druge okolnosti povezane sa statusom ili drugim karakteristikama stranke i sl

Prilikom utvrđivanja razloga za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, te drugih okolnosti u vezi s istim, dužne su upotrebljavati listu indikatora kao osnovne smjernice u utvrđivanju razloga za sumnju.

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dužne su dopunjavati i prilagođavati listu indikatora sukladno njima poznatim trendovima i tipologijama pranja novca, te okolnostima proizašlim iz poslovanja.

Pravilnikom za provedbu ZSPNFT moguće je propisati pojedine indikatore koje moraju obvezatno uvrstiti u popis indikatora.

Kod sastavljanja popisa indikatora, surađuju i UZSPN, Financijski inspektorat, Hrvatska revizorska komora te udruženja i društva čiji članovi su obvezni postupati po ZSPNFT .

Ured za sprječavanje pranja novca i Financijski inspektorat Ministarstva financija sastavili su osnovnu listu indikatora (Dodatak 1 ovim Smjernicama) koju su revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja, sukladno prethodno navedenome, dužni proširiti i ažurirati sukladno pojavnostima posla kojim se bave.

Lista indikatora mora biti sastavni dio internog akta ovih obveznika.

7. Obavješćivanje Ureda za sprječavanje pranja novca

Sumnjive transakcije i/ili stranke

Ako revizorsko društvo i samostalni revizor, pravne i fizičke osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja, utvrde da u vezi s transakcijom ili određenom osobom postoje razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, o tome su dužni bez odlaganja obavijestiti Ured za sprječavanje pranja novca sukladno odredbama iz članka 42. ZSPNFT.

Prilikom obavješćivanja o sumnjivoj transakciji revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dostavljaju Uredu podatke iz članka 16. stavak 1. ZSPN/FT na način propisan pravilnikom.

Složene i neobično velike transakcije

Obveznici su dužni obratiti posebnu pozornost na sve složene i neobično velike transakcije, kao i na svaki neuobičajeni oblik transakcija koje nemaju očiglednu ekonomsku ili vidljivu pravnu svrhu u slučaju kada u odnosu na njih još nisu utvrđeni razlozi za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma.

Također, dužni su analizirati pozadinu i svrhu takvih transakcija te rezultate analize u pisanom obliku evidentirati kako bi bili dostupni na zahtjev Ureda i ostalih nadzornih tijela.

Neovisno o gore navedenom, ako obveznici u svezi s transakcijama utvrde razloge za sumnju na pranje novca ili financiranje terorizma, dužni su postupati sukladno članku 42. ZSPNFT.

Savjetovanje u vezi s pranjem novca ili financiranjem terorizma

U slučaju da stranka od njih zatraži savjet u vezi s pranjem novca ili financiranjem terorizma o tome su dužne obavijestiti Ured, i to odmah, a najkasnije unutar tri radna dana od dana kada je savjet od njih zatražen.

8. Čuvanje i zaštita podataka i vođenje evidencija

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dužne su voditi sljedeće evidencije sukladno ZSPNFT:

- a) evidenciju podataka o strankama, poslovnim odnosima i transakcijama vezanih uz provođenje mjera dubinske analize klijenta.
- b) evidenciju podataka koji se dostavljaju Uredu sukladno članku 54. stavak 1. i 2. Zakona, a koje se odnose na sumnjive transakcije i/ili osobe, te traženje savjeta u vezi s pranjem novca i financiranjem terorizma
- c) evidenciju o uvidima Financijskog inspektorata i/ili Ureda u podatke, informacije i dokumentaciju, koja obuhvaća, osim naziva nadzornog tijela, ime i prezime ovlaštene službene osobe koja je izvršila uvid, datum i vrijeme uvida u podatke

Sadržaj evidencija propisan je pravilnikom za provedbu ZSPNFT.

Rok čuvanja pohranjene dokumentacije prikupljene temeljem ZSPNFT i propisa donesenih temeljem njega je **deset godina** nakon obavljene identifikacije.

Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja ne smiju stranci ili trećoj osobi otkriti sljedeće informacije:

- da će podatak, informaciju ili dokumentaciju o njoj ili transakciju proslijediti Uredu ili
- da je Ured privremeno zaustavio transakciju, blokirao sredstva odnosno glede transakcije dao upute osobi koja obavlja profesionalnu djelatnost,
- da je Ured tražio tekuće praćenje poslovanja stranke;
- da je protiv stranke ili treće osobe započeta ili bi mogla biti započeta istraga radi postojanja sumnje o pranju novca ili financiranju terorizma.

Navedene informacije i obavijesti o transakcijama sa sumnjom na pranje novca ili financiranje terorizma određeni su i označeni kao tajni (klasificirani) podaci, sukladno zakonu kojim se utvrđuje tajnost podataka. Za dostavu podataka, informacija i dokumentacije Uredu, sukladno ZSPNFT, ne važi obveza čuvanja poslovne, službene, bankovne ili profesionalne tajne. Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja nisu odgovorne za štetu učinjenu stranci ili trećoj osobi ako Uredu dostavi podatke, a zaposlenici obveznika ne mogu stegovno ili kazneno odgovarati za kršenje obveze čuvanja tajnosti podataka.

IV. NADZOR NAD PROVEDBOM ZSPNFT

Glavni nadzornik nad provođenjem mjera sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, kod revizorskih društava, samostalnih revizora, fizičkih i pravnih osoba koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja u Republici Hrvatskoj je Financijski inspektorat Ministarstva financija. Revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja obavezne su ovlaštenim osobama Financijskog inspektorata, tijekom nadzora nad primjenom i provedbom mjera ZSPNFT ili na zahtjev omogućiti uvid u sljedeće:

- pisani interni akt te druge pisane interne postupke donijete radi provođenja mjera sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma,

- provedenu analizu i procjenu rizika pojedine grupe ili vrste stranke, poslovnog odnosa, proizvoda ili transakcije vezane uz pranje novca ili financiranje terorizma,
- evidenciju postupaka provođenja mjera dubinske analize stranke
- plan i program godišnjeg stručnog osposobljavanja i obrazovanja na području sprječavanja i otkrivanja pranja novca i financiranja terorizma,
- evidencije podataka o strankama i transakcijama dostavljenih UZSPN

U obavljanju inspekcijskog nadzora, ovlaštene osobe Financijskog inspektorata imaju ovlasti:

1. pregledati poslovne knjige, bankovnu i financijsku dokumentaciju, ugovore, poslovnu evidenciju i druge dokumente u bilo kojem obliku te zatražiti njihove preslike,
2. pregledati poslovne prostorije, robu, uređaje i opremu,
3. utvrditi identitet osoba koje rade na poslovima koji su predmet inspekcijskog nadzora,
4. zatražiti informacije i uzimati izjave od osoba koje imaju saznanja važna za inspekcijski nadzor,
5. zatražiti suzdržavanje od svakog postupanja koje je u suprotnosti s odredbama zakona.

Financijski inspektorat Republike Hrvatske odlučuje u prvom stupnju o prekršajima propisanim ZSPNFT.

Dodatak 1 - OSNOVNA LISTA INDIKATORA

Osnovna lista indikatora za prepoznavanje sumnjivih transakcija i stranaka koju su revizorsko društvo, samostalni revizor, fizičke i pravne osobe koje obavljaju računovodstvene usluge i usluge poreznog savjetovanja dužne nadopunjavati:

Opći indikatori

- Stranka govori ili priznaje da je upletena u kaznena djelovanja,
- Stranka ne želi da joj se pošta upućuje na adresu u zemlji,
- Stranka ima račune kod različitih financijskih institucija na istom području bez pravoga razloga,
- Stranka je praćena ili nadzirana,
- Stranka neočekivano pokazuje veliko zanimanje za sustav organiziranosti te za kontrole i politike njihovoga provođenja,
- Stranka je tajna i protivi se osobnom susretu,
- Strankin privatni ili službeni telefonski broj je isključen ili je nepostojeći,
- Stranka je uključena u poslove, koji nisu karakteristični za njeno poslovanje,
- Stranka bez posebnoga razloga ustraje za brzim izvođenjem posla ili transakcije,
- Stranka je nedavno uspostavila više poslovnih odnosa s različitim financijskim institucijama,
- Stranka pokušava uspostaviti dobre i bliske odnose s osobljem,
- Stranka upotrebljava različita imena ili nadimke i cijeli niz sličnih, a različitih adresa,
- Stranka upotrebljava adrese poštanskih pretinaca ili druge vrste poštanskih adresa umjesto adrese ulice, što nije uobičajeno za navedeno mjesto ili područje,
- Stranka nudi novac, poklone ili druge neuobičajene pogodnosti kao protuuslugu za izvođenje vidljivo neuobičajenog ili sumnjivog posla,
- Stranka je pod istragom za kazneno djelo pranja novca ili financiranja terorizma,
- Stranka želi uvjeriti zaposlenoga da ne ispuni neki od dokumenata, koji je potreban za izvođenje posla ili transakcije,
- Strankino postupanje u vezi sa zahtjevom o obavještanju ukazuje o njezinoj želji da izbjegne ispuniti ovu obavezu,
- Stranka vrlo dobro poznaje pravila o obavješćivanju o sumnjivim transakcijama,
- Stranka djeluje kao da je vrlo dobro upoznata s predmetima, koji se odnose na pranje novca i financiranja terorizma,
- Stranka započinje sama od sebe brzo zaključivati, da su sredstva »čista« i nisu »oprana«.

Identifikacijske isprave

- Stranka pruža sumnjive ili nejasne informacije,
- Stranka podnosi na uvid neodgovarajuće isprave, odnosno dokumente, koji pokazuju da su krivotvoreni, preuređeni ili nepravilni,
- Stranka se protivi podnošenju osobnih isprava,
- Stranka prilaže samo kopije osobnih isprava,
- Stranka pokušava obaviti identifikaciju s drugim ispravama, koje nisu osobne isprave.
- Stranka pretjerano kasni s prilaganjem dokumenata tvrtke (poduzeća),
- Sve identifikacijske isprave su izdane u inozemstvu, odnosno njihovu je vjerodostojnost teško provjeriti,
- Sve priložene identifikacijske isprave čine se novima, odnosno da su bile izdani prije

kratkog vremena.

Gotovinske transakcije

- Stranka želi poslovati u gotovini, iako to nije uobičajeno za njenu djelatnost,
- Stranka kod gotovinskih transakcija donosi veće svote neprebrojenog novca,
- Stranka želi da obveznik čuva ili u njeno ime polaže/isplaćuje veće svote novca.

Ekonomski razlozi

- Posao nije usklađen sa strankinim financijskim stanjem, odnosno njenim uobičajenim poslovanjem,
- Poslovni odnos ili transakcija nisu u skladu s uobičajenim načinom provođenja djelatnosti odnosno nemaju ekonomsku vrijednost za stranku,
- Poslovni odnos ili transakcija se nepotrebno kompliciraju,
- Aktivnosti stranke nisu u skladu s očekivanjima u odnosu na obavljanje djelatnosti,
- Poslovni odnos ili transakcija uključuju (kao uzgredne članove) također i neprofitne ili dobrotvorne organizacije, a za što ne postoji pravi ekonomski razlog.

Poslovni odnos ili transakcija koja uključuje druge države

- Stranke i druge, u posao uključene, stranke nemaju vidljivih ili smislenih poslovnih ili drugih poveznica s Hrvatskom,
- Stranka upotrebljava platežna sredstva, koja su izdana u drugoj državi, iako u toj državi ne obavlja djelatnost, odnosno nema ni stalno niti privremeno prebivalište u njoj,
- Poslovni odnos ili transakcija uključuju države koje su poznate po bankovnom, odnosno gospodarskom sustavu, koji pojedincima ili tvrtkama omogućava visoki stupanj tajnosti ili prikrivenoga djelovanja.

Poslovni odnos ili transakcija, vezani na porezne oaze (offshore)

- akumuliranje većih iznosa, neusklađenih s opsegom strankine poslovne aktivnosti, koji su preneseni u porezne oaze,
- zajmovi s jamstvom banaka u poreznim oazama,
- dati ili preuzeti zajmovi od tvrtki u poreznim oazama,
- uporaba platežnih sredstava koja su izdale banke u poreznim oazama.

Indikatori karakteristični za djelatnost revidiranja i računovodstva

- Poslovanje stranke se bitno razlikuje od prosječnog poslovanja u struci,
- Stranka živi preko svojih realnih mogućnosti,
- Stranka prima plaćanja iz nepoznatih izvora,
- Stranka često mijenja svoje knjigovođe odnosno računovođe,
- Stranka nije sigurna u odnosu na mjesto čuvanja poslovnih knjiga društva,
- Stranka u računovodstvenim iskazima evidentira nepostojeće ili već naplaćene dugove,
- Stranka nema zaposlenih, što nije uobičajeno za način njenoga poslovanja,
- Stranka isplaćuje neuobičajene honorare za savjetovanje u društva sa sjedištem u poreznim oazama,
- Stranka neprestano posluje s gubitkom, iako njeno postojanje nije ugroženo, za što ne postoje opravdani razlozi,
- Pregled izvornih dokumenata ukazuje na pogreške u poslovanju stranke, što pak nije

moguće razabrati iz poslovnih knjiga,

- Stranka isplaćuje (iskazuje) velike svote novca podređenim ili na drugi način nadziranim društvima, čije se poslovanje razlikuje od uobičajenoga poslovanja,
- Stranka raspolaže s opsežnom osobnom i potrošnom imovinom (plovila, luksuzni automobili, apartmanima za stanovanje i rezidencijama), koja ne spada u uobičajene okvire poslovanja društva odnosno struke,
- Stranci ispostavljaju račune za pružene usluge društva ili organizacije koje imaju sjedište u državama, u kojima ne postoji odgovarajuće zakonodavstvo za sprječavanje pranja novca i koje su poznate kao porezne oaze, odnosno imaju bankovni sustav koji dozvoljava veliku tajnost stranaka.